

دانشگاه شاه

دانشکده علوم پایه

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

طیف ایده آل های اول مینیمال از حلقه ها با شرط پوچ ساز

نگارش

طاهره حقیقی

استاد راهنما

دکتر سید حمید حاجی سید جوادی

استاد مشاور

دکتر محمد اکبری تنگابنی

بهمن ۱۳۸۹

چکیده

در این پایان نامه حلقه‌های با شرط پوچ‌ساز و حلقه‌هایی که فضای ایده‌آل‌های اول مینیمال آن، فشرده هستند را مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهیم. با شروع از تعمیم تعریف شرط پوچ‌ساز روی حلقه‌های نشان می‌دهیم که چندین توسیع روی حلقه‌های نیم‌اول قابل تعریف است. به علاوه، شرط پوچ‌ساز را روی شکل‌هایی از حلقه‌های ماتریسی و حلقه‌های خارج‌قسمتی کلاسیک بررسی می‌کنیم. در پایان به بررسی رابطه‌هایی بین خاصیت (A) و شرط پوچ‌ساز روی حلقه‌های خارج‌قسمتی کلاسیک راست می‌پردازیم، به طوری که چندین نتیجه از حلقه‌های جابه‌جایی با شرط پوچ‌ساز را می‌توان به حلقه‌های ناجابه‌جایی توسیع داد.

کلمات کلیدی: شرط پوچ‌ساز، خاصیت (A) ، مقسم صفر، حلقه کاهش‌ی، حلقه نیم‌اول، فون نیومن منظم، حلقه دو منظم، حلقه منظم قوی، فشرده، حلقه‌های خارج‌قسمتی کلاسیک،

فهرست مطالب

مقدمه

هنریکسن^۱ و جریسن^۲ شرط پوچساز را برای حلقه‌های جابه‌جایی کاهشی تعریف کردند، آن‌ها مثالی از یک حلقه کاهشی ارائه کردند که دارای شرط پوچساز نبود [۹]. لوکاس^۳ در سال ۱۹۸۷ تعریف دو ریاضیدان بالا را توسعه داد و مثال‌های متعددی را ارائه کرد [۹]. کلاس حلقه‌های جابه‌جایی دارای شرط پوچساز بسیار بزرگ هستند. برای مثال، این کلاس شامل حلقه‌های چندجمله‌ای روی هر حلقه کاهشی [۹]، حلقه‌های Bezout و هر زیر جمع مستقیم از دامنه کاملاً مرتب.

از طرف دیگر هوکبا^۴ و کلر^۵ خاصیت (A) را برای حلقه‌های جابه‌جایی تعریف کردند [۹]، کوانتل^۶ این خاصیت را خاصیت (C) نامید. کلاس حلقه‌های جابه‌جایی با خاصیت (A) نیز خیلی بزرگ است. این کلاس شامل حلقه‌های نوتری [۹]، حلقه‌هایی با ایده‌آل‌های اول ماکسیمال، حلقه‌های چندجمله‌ای و حلقه‌هایی که حلقه خارج قسمت کلی آنها فون نیومن^۷ منظم است [۹]. چندی از ریاضیدانان حلقه‌های جابه‌جایی دارای خاصیت (A) را مطالعه کرده‌اند و نتایج جالبی از حلقه‌های با مقسم‌های صفر به دست آورده‌اند. برای دیدن این نتایج جالب به [۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۲۲] رجوع کنید.

برای هر $a \in R$ ، تعریف می‌کنیم $\text{Supp}(a) = \{P \in \text{Spec}(R) \mid a \notin P\}$.
شین^۸ ثابت کرد برای هر حلقه R ، $\{\text{Supp}(a) \mid a \in R\}$ یک پایه برای مجموعه‌های باز روی $\text{Spec}(R)$ که فضای ایده‌آل‌های اول از R است، تشکیل می‌دهد [۹].

$\text{Min}(R)$ که فضای ایده‌آل‌های اول مینیمال از R است در [۹، ۹، ۹، ۹، ۹]، به عنوان یک

^۱Henriksen

^۲Jerison

^۳Lucas

^۴Huckaba

^۵Keller

^۶Quentel

^۷von Neumann

^۸Shin

زیر فضا در نظر گرفته شده است. این توپولوژی همان توپولوژی هسته می‌باشد (برای حلقه‌های جابه‌جایی، توپولوژی زاریسکی^۹). توپولوژی هسته‌ای روی $\text{Spec}(R)$ و $\text{Min}(R)$ در حلقه‌های جابه‌جایی مطالعه شده‌اند. اگر حلقه R یک‌دار باشد، آن‌گاه $\text{Spec}(R)$ فشرده می‌باشد، اگر چه به طور معمول $\text{Min}(R)$ فشرده نیست حتی اگر R حلقه جابه‌جایی کاهشی یک‌دار باشد ([۳]، گزاره ۳.۴). فشردگی فضای ایده‌آل‌های اول مینیمال نقش ویژه‌ای در حلقه‌های تابعی پیوسته دارد ([۳]. هنریکسن و جریسن، ثابت کردند حلقه جابه‌جایی کاهشی R ، دارای شرط پوچ ساز و $\text{Min}(R)$ فشرده است اگر برای هر $a \in R$ ، عضوی مانند $b \in R$ موجود باشد به طوری که $r_R(a) = r_R(r_R(b))$ ([۳]، گزاره ۳.۴).

کوانتال ثابت کرد R دارای خاصیت (A) و $\text{Min}(R)$ فشرده است اگر و فقط اگر حلقه خارج قسمتی کلی R ، $T(R)$ فون نیومن منظم می‌باشد ([۳]. هوکبا و کلر ثابت کردند R دارای خاصیت (A) و $\text{Min}(R)$ فشرده است اگر و فقط اگر R دارای شرط پوچ ساز و $\text{Min}(R)$ فشرده باشد، اگر و فقط اگر حلقه خارج قسمتی کلی R ، $T(R)$ فون نیومن منظم باشد ([۳].

شین ثابت کرد نتایج هنریکسن و جریسن در نوعی از حلقه‌های ناجابه‌جایی کاهشی R نیز صدق می‌کند ([۳]. نتایج بیشتری روی توپولوژی هسته‌ای برای فضای ایده‌آل‌های اول روی حلقه‌های ناجابه‌جایی را می‌توان با مراجعه به [۳، ۳، ۳] مطالعه کرد. حلقه‌های دارای شرط پوچ ساز ارتباط نزدیکی با حلقه‌های دارای خاصیت (A) دارند. برای مثال، یک حلقه کاهشی جابه‌جایی دارای شرط پوچ ساز و خاصیت (A) می‌باشد. اگر R حلقه کاهشی و $\text{Min}(R)$ فشرده باشد، یا R حلقه مرتبط کاهشی باشد، خاصیت (A) و شرط پوچ ساز معادلند ([۳]. لوکاس نشان داد خاصیت (A) و شرط پوچ ساز همیشه معادل نیستند ([۳].

اخیراً هانگ^{۱۰}، خاصیت (A) را برای حلقه‌های ناجابه‌جایی تعریف کرد. چندین توسیع از حلقه‌های با خاصیت (A) از جمله حلقه‌های ماتریسی، حلقه‌های چندجمله‌ای و حلقه‌های خارج قسمتی کلاسیک را بررسی کرد ([۳]. بعلاوه، ثابت شده است فضای ایده‌آل‌های اول مینیمال از حلقه‌های با خاصیت (A) ، فشرده می‌باشد.

^۹Zariski

^{۱۰}Hong

هدف این پایان نامه تعریف شرط پوچساز روی حلقه‌های ناجابه‌جایی و بررسی حلقه‌هایی که $\text{Min}(R)$ آنها فشرده است، می‌باشد. کلاس حلقه‌های دارای شرط پوچساز بزرگ است که در این پایان‌نامه به تعدادی از آنها اشاره شده است، بنابراین شرط پوچساز مفهوم مناسبی برای مشخص کردن ویژگی این حلقه‌ها می‌باشد.

مرجع اصلی مورد استفاده در این پایان نامه مقاله زیر می‌باشد

The Minimal prime spectrum of rings with annihilator conditions

که توسط هانگ، کیم^{۱۱} و لی^{۱۲} نوشته شده است.

این پایان نامه از سه فصل تشکیل شده است، در فصل اول مفاهیم و قضایای پایه‌ای مرتبط با فصول آتی مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد. فصل دوم شامل چهار بخش است که بخش اول با توسیع تعریف شرط پوچساز روی حلقه ناجابه‌جایی آغاز می‌گردد و مثال‌های متنوعی ارائه می‌شود که در شرط پوچساز صدق کرده یا صدق نمی‌نمایند. رابطه این شرط با خاصیت (A) بررسی می‌شود. بخش بعدی به تعمیم قضیه‌های حلقه‌های جابه‌جایی دارای شرط پوچساز، به حلقه‌های ناجابه‌جایی می‌پردازد. از جمله، چندین توسیع روی حلقه‌های نیم اول دارای شرط پوچساز. به علاوه، شرط پوچساز را روی شکل‌هایی از حلقه‌های ماتریسی بررسی می‌کند.

در بخش سه به تعریف و قضیه‌ای از حلقه‌های خارج قسمتی کلاسیک راست می‌پردازد و در پایان این فصل یعنی در بخش چهار ثابت می‌شود اگر R حلقه کاهشی باشد، آنگاه حلقه خارج قسمتی کلاسیک راست، $Q(R)$ منظم قوی است اگر و فقط اگر R دارای خاصیت (A) و $\text{Min}(R)$ فشرده باشد، اگر و فقط اگر R دارای شرط پوچساز و $\text{Min}(R)$ فشرده باشد. به این ترتیب چندین قضیه از حلقه‌های جابه‌جایی به حلقه‌های ناجابه‌جایی تعمیم داده می‌شود. مطالعه رابطه بین حلقه‌های خارج قسمتی راست کلاسیک منظم قوی، فشردگی $\text{Min}(R)$ و حلقه دارای شرط پوچساز R ، مفهوم بهتری از حلقه‌های فون نیومن منظم، حلقه‌های منظم و حلقه‌های مرتبط کاهشی می‌دهد.

در فصل سه شرط پوچساز روی مدول‌ها تعریف می‌شود و به بررسی چند قضیه و نتیجه از این تعریف

^{۱۱}Kim

^{۱۲}Lee

می پردازد.

فصل ۱

تعاریف و قضایای مقدماتی

در این فصل تعاریف، لم ها و قضایای مورد نیاز در این پایان نامه را عنوان می کنیم. در این پایان نامه R ، حلقه یکدار و شرکت پذیر می باشد. برای زیر مجموعه ناتهی $S \subseteq R$ ، $l_R(S)$ و $r_R(S)$ به ترتیب پوچ ساز چپ و پوچ ساز راست S در R را نمایش می دهند. نماد $(Z_r(R))Z_l(R)$ ، مقسم های صفر چپ (راست) را نمایش می دهد. همچنین $\text{Spec}(R)$ ($\text{Min}(R)$) را برای فضای ایده آل های اول (مینیمال) از حلقه استفاده می کنیم.

۱.۱ تعاریف اولیه

تعریف ۱.۱.۱. عضو a از حلقه R را پوچ توان گوئیم هرگاه به ازای عضوی مانند $n \in \mathbb{N}$ ، $a^n = 0$. اگر ایده آل I از حلقه R شامل اعضای پوچ توان باشد، I را ایده آل پوچ توان گوئیم.

تعریف ۲.۱.۱. حلقه R را کاهشی گوئیم هرگاه عضو پوچ توان غیر صفر نداشته باشد. این تعریف معادل با این است که به ازای هر $x \in R$ ، اگر $x^2 = 0$ نشان دهد $x = 0$. اگر حلقه R عضو پوچ توان غیر صفر نداشته باشد در این صورت تعریف دوم برقرار است. برای عکس رابطه، فرض کنیم $x \in R$ عضو پوچ توان مخالف صفر باشد، $a^n = 0$ و n کوچکترین عددی باشد که در این رابطه صدق می کند در این صورت $(a^{n-1})^2 = a^n \cdot a^{n-2} = 0$. طبق فرض، $a^{n-1} = 0$ ، که تناقض است.

تعریف ۳.۱.۱. فرض کنیم R حلقه باشد، پوچ ساز راست عضوی مانند $x \in R$ عبارت است از $l_R(x) = \{y \in R \mid xy = 0\}$. به طور مشابه پوچ ساز چپ قابل تعریف است و با نماد $r_R(x)$ نمایش داده می شود.

نکته ۴.۱.۱. مفهوم پوچ ساز چپ و راست در حلقه های کاهشی و جابه جایی بر هم منطبق است و با $ann(x)$ نمایش داده می شود.

مثال ۵.۱.۱. حلقه اعداد صحیح \mathbb{Z} حلقه کاهشی است. همچنین هر میدان و هر حلقه چند جمله ای روی میدان، حلقه کاهشی است.

تعریف ۶.۱.۱. حلقه R را اول گوئیم هرگاه به ازای هر $a, b \in R$ ، $aRb = 0$ نشان دهد
یا $a = 0$ یا $b = 0$.

تعریف ۷.۱.۱. حلقه R را نیم اول گوئیم هرگاه به ازای هر $a \in R$ ، $aRa = 0$ نشان دهد $a = 0$.
به طور معادل حلقه R را نیم اول گوئیم هرگاه برای هر ایده آل $I \leq R$ ، $I^2 = 0$ نشان دهد $I = 0$.

گزاره ۸.۱.۱. برای هر حلقه R شرایط زیر معادلند:

۱. R نیم اول است؛

۲. R دارای ایده آل پوچ توان ناصفر نمی باشد؛

۳. R دارای ایده آل پوچ توان چپ ناصفر نمی باشد.

□ **اثبات.** رجوع شود به ([۱]، گزاره ۱۰.۱۶).

مثال: هر حلقه کاهشی، نیم اول است.

تعریف ۹.۱.۱. فرض کنید R حلقه جابه جایی و کاهشی باشد، آن گاه R دارای شرط پوچ ساز است
اگر برای هر زوج $(a, b) \in R$ ، عضوی مانند $c \in R$ موجود باشد چنانکه $ann(a, b) = ann(c)$.

تعریف ۱۰.۱.۱. فرض کنید σ یک همریختی از حلقه R باشد. نگاشت $\delta : R \rightarrow R$ را یک
 σ -مشتق می نامیم اگر δ یک نگاشت جمعی بوده و رابطه $\delta(ab) = \sigma(a)\delta(b) + \delta(a)b$ برای هر
 $a, b \in R$ برقرار باشد. اگر $\sigma = id_R$ ، δ را یک مشتق R می نامیم.

تعریف ۱۱.۱.۱. یک توسیع Ore از حلقه R با $R[x; \sigma, \delta]$ نشان داده می شود که σ یک همریختی
از R و δ یک σ -مشتق می باشد. اعضای $R[x; \sigma, \delta]$ چندجمله ای هایی با متغیر x و ضرایبی از
 R هستند که ضرایب آن در طرف چپ نوشته می شوند که با جمع معمولی و ضرب به صورت
 $xa = \sigma(a)x + \delta(a)$ تعریف می شود. اگر $\sigma = id_R$ ، توسیع Ore حلقه چندجمله ای های
دیفرانسیل پذیر نامیده شده و با $R[x; \delta]$ نشان داده می شود و اگر $\delta = 0$ آن را حلقه چندجمله ای های
کج نامیده و با $R[x; \sigma]$ نشان داده می شود.

تعریف ۱۲.۱.۱. حلقه سری‌های توانی با متغیر x با $R[[x]]$ نشان داده می‌شود.

تعریف ۱۳.۱.۱. حلقه سری‌های توانی کج با $R[[x, \sigma]]$ نمایش داده می‌شود و اعضای حلقه با متغیر x با رابطه $xa = \sigma(a)x$ جا به جا می‌شوند.

لم ۱۴.۱.۱. سری توانی $a_0 + a_1x + \dots$ در حلقه $R[[x, \sigma]]$ معکوس پذیر است اگر و تنها اگر a_0 در R معکوس پذیر باشد.

اثبات. رجوع شود به [۹]. □

تعریف ۱۵.۱.۱. عضو e در حلقه R را خودتوان نامیم هرگاه $e^2 = e$. به وضوح، 0 و 1 (اگر R یک‌دار باشد) عناصری خودتوان هستند.

تعریف ۱۶.۱.۱. حلقه R را آبلی گوئیم هرگاه هر خودتوان آن مرکزی باشد.

تعریف ۱۷.۱.۱. حلقه R را فون نیومن منظم گوئیم هرگاه برای هر $a \in R$ عنصری مانند $b \in R$ موجود باشد که $aba = b$.

تعریف ۱۸.۱.۱. حلقه R را شبه بئر^۱ گوئیم هرگاه پوچ ساز راست (چپ) هر ایده‌آل غیر صفر آن، به عنوان یک ایده‌آل راست (چپ)، توسط یک خودتوان تولید شود.

تعریف ۱۹.۱.۱. حلقه R ، حلقه *Bezout* راست می‌باشد اگر هر ایده‌آل به طور متناهی تولید شده از R ایده‌آل اصلی باشد.

تعریف ۲۰.۱.۱. حلقه R را حلقه تصویری اصلی راست (چپ) گوئیم هرگاه پوچ ساز راست (چپ) هر عضو غیر صفر آن، توسط یک خودتوان تولید شود.

نکته ۲۱.۱.۱. اگر A و B ایده‌آل از R باشند و $A \subseteq B$ ، آن‌گاه $l_R(B) \subseteq l_R(A)$ و همچنین $r_R(B) \subseteq r_R(A)$. زیرا اگر $x \in l_R(B)$ آن‌گاه $xB = 0$ و از $A \subseteq B$ داریم $xA = 0$ در نتیجه $x \in l_R(A)$. برای پوچ‌ساز راست نیز به همین روش به دست می‌آید.

^۱quasi-Baer

تعریف ۲۲.۱.۱. اگر R یک حلقه بوده و عدد صحیح مثبتی موجود باشد که $nr = 0$ یا به طور معادل $n1 = 0$ در R ، کوچکترین آن‌ها را مشخصه R نامیم و با $\text{char } R$ یا $\text{ch}(R)$ نشان می‌دهیم. اگر چنین عدد صحیح مثبتی وجود نداشته باشد، قرار می‌دهیم $\text{char } R = 0$.

قضیه ۲۳.۱.۱. فرض کنید F یک میدان باشد. در این صورت مشخصه F یا صفر است یا عدد اولی مانند p .

اثبات. رجوع شود به [۹]. □

تعریف ۲۴.۱.۱. یک مجموعه مرتب جزئی مجموعه‌ای است مانند A همراه با رابطه‌ای چون R بر $A \times A$ (به نام ترتیب جزئی از A) که منعکس، متعدی و پادمتقارن است.

تعریف ۲۵.۱.۱. مجموعه مرتب جزئی (X, \leq) را یک زنجیر یا یک مجموعه کاملاً مرتب نامیم هرگاه به ازای هر $x, y \in X$ داشته باشیم $x \leq y$ یا $y \leq x$.

تعریف ۲۶.۱.۱. حلقه R را یک حلقه به طور کامل مرتب شده^۲ نامیم هرگاه رابطه \leq روی R وجود داشته باشد به طوری که:

۱. (R, \leq) یک زنجیر باشد؛

۲. اگر $a \leq b$ آن‌گاه $a + c \leq b + c$ برای هر $a, b, c \in R$ ؛

۳. اگر $a \leq b$ و $c \geq 0$ آن‌گاه $ac \leq bc$ و $ca \leq cb$ ؛

تعریف ۲۷.۱.۱. حلقه R را مرتب نامیم اگر ترتیب کلی (تعدی) با رابطه " $>$ " روی R برای هر $a, b, c \in R$ به صورت زیر عمل کند:

$$a < b \implies a + c < b + c$$

$$0 < a, 0 < b \implies ab > 0$$

^۲fully ordered

لم ۲۸۰.۱.۱. مجموعه N_n از همه اعضای a در یک حلقه مرتب شرکت پذیر R که در $a^n = 0$ صدق می کند یک ایده آل از R می باشد که توان $-n$ ام آن صفر می شود. N_n شامل تمام کلاس های ارشمیدسی می باشد.

اثبات. فرض کنیم R یک حلقه به طور کامل مرتب شده باشد. اگر $a \in N_n, b \in R$ اعضای مثبت باشند و $ab \geq ba$ آن گاه $(ab)^2 = abab \geq a^2b^2$ با ادامه این فرآیند با استقرا داریم $a^n b^n \geq a(a^{n-1}b^{n-1})b \geq a(ab)^{n-1}b \geq a(ba)^{n-1}b = (ab)^n$ به طور مشابه $ba \in N_n$. حال اگر $a_1, a_2 \in N_n$ و $0 \leq a_2 \leq a_1$ ، آن گاه

$$(a_1 \pm a_2)^n \leq (2a_1)^n = 0$$

و این نشان می دهد $a_1 \pm a_2 \in N_n$ در نتیجه N_n یک ایده آل از R می باشد. فرض کنیم $a_1, \dots, a_n \in N_n$ و اگر قرار دهیم $a = \max(a_1, -a_1, \dots, a_n, -a_n)$ آن گاه $a \in N_n$ و $0 = -a^n \leq a_1 \dots a_n \leq a^n = 0$ بنابراین توان $-n$ ام N_n صفر می شود.

حلقه R را ترتیبی ارشمیدسی گوئیم هرگاه برای هر $a, b \in R, n > 1$ وجود داشته باشد چنانکه $na > b$. بنابر این تعریف: اگر $b \sim a \in N_n$ ، آن گاه برای عدد طبیعی $m, b < ma$ و برای $b \in N_n$ رابطه $0 \leq b^n \leq (ma)^n = 0$ برقرار است در نتیجه اثبات کامل می شود. \square

قضیه ۲۹۰.۱.۱. اعضای پوچ توان یک حلقه مرتب شرکت پذیر R به شکل یک ایده آل از R می باشد و حلقه خارج قسمتی R/N شامل هیچ مقسمی از صفر نیست.

اثبات. N اجتماع زنجیر صعودی $N_1 \subseteq N_2 \subseteq \dots \subseteq N_n \subseteq \dots$ از ایده آل ها می باشد و در نتیجه خودش نیز ایده آل است. اگر در حلقه به طور کامل مرتب شده از $R, a, b \in N$ و $0 < a \leq ab \in N \leq a^2$ این نشان می دهد که $a^2 \in N$ در نتیجه $a \in N$. \square

لم ۳۰۰.۱.۱. فرض می کنیم I یک ایده آل از حلقه نیم اول R و S مجموعه ایده آل های اول مینیمال از R که شامل I نمی باشند در نظر گرفته شود، آن گاه داریم $\text{ann}(I) = \bigcap \{P : P \in S\}$.

اثبات. فرض کنیم $B = \bigcap \{P : P \in S\}$ ، هر عضو از $I \cap B$ در اشتراک همه مینیمال‌های اول از R می‌باشد. از آن‌جا که $IB \subseteq I \cap B$ ، $I \cap B = 0$ در نتیجه $B \subseteq \text{ann}(I)$. و از طرف دیگر برای هر $P \in S$ ، $I \cdot \text{ann}(I) = (0) \subseteq P$ ، آن‌گاه طبق اول بودن P ، $\text{ann}(I) \subseteq P$ از آن‌جا که $I \not\subseteq P$ ، بنابراین $\text{ann}(I) \subseteq B$. \square

قضیه ۳۱.۱.۱. برای هر ایده‌آل I از حلقه نیم‌اول R ، شرایط زیر معادلند:

۱. I پوچ‌ساز ماکسیمال می‌باشد؛

۲. I ایده‌آل اول مینیمال و پوچ‌ساز می‌باشد؛

۳. I ایده‌آل اول و پوچ‌ساز می‌باشد؛

۴. $I = \text{ann}(u)$ که u ایده‌آل یکنواخت از R است؛

* اگر تعداد ایده‌آل‌های اول مینیمال از R متناهی باشد، آن‌گاه شرط زیر نیز با شرط‌های بالا معادل است:

۵. I ایده‌آل اول مینیمال می‌باشد.

اثبات. رجوع شود به ([؟]، لم ۱۱.۴۱). \square

تعریف ۳۲.۱.۱. گوییم خانواده $\{C_i\}$ از زیرمجموعه‌های مجموعه C در شرط زنجیر صعودی (ACC) صدق می‌کند اگر برای هر زنجیر صعودی مانند $C_{i_1} \subseteq C_{i_2} \subseteq \dots$ عدد طبیعی n وجود داشته باشد به طوری که $C_{i_n} = C_{i_{n+1}} = C_{i_{n+2}} = \dots$. شرط زنجیر نزولی به طور مشابه تعریف می‌شود.

تعریف ۳۳.۱.۱. R -مدول چپ M را نوتری (آرتینی) گوییم اگر خانواده تمام زیرمدول‌هایش در شرط زنجیر صعودی (نزولی) صدق کند.

تعریف ۳۴.۱.۱. عضو $a \in R$ یک مقسم صفر چپ نامیده می‌شود اگر عضوی مانند $b \in R$ وجود داشته باشد به طوری که $ab = 0$. مقسم صفر راست به طور مشابه تعریف می‌شود. عضوی که یک مقسم صفر چپ و راست باشد یک مقسم صفر نامیم.

تعریف ۳۵.۱.۱. حلقه D را یک دامنه گویم اگر مقسم صفر چپ یا راست نابدیهی نداشته باشد. به عبارت دیگر برای هر $a, b \in D$ اگر $ab = 0$ آن‌گاه $a = 0$ یا $b = 0$. به طور مثال هر حلقه بخشی یک دامنه است.

تعریف ۳۶.۱.۱. حلقه R را نوتری چپ (آرتینی چپ) گویم اگر به عنوان R -مدول چپ، نوتری (آرتینی) باشد. حلقه نوتری و آرتینی راست به طور مشابه تعریف می‌شوند. اگر R هم نوتری (آرتینی) چپ و هم نوتری (آرتینی) راست باشد آن‌گاه R را یک حلقه نوتری (آرتینی) گویم.

تعریف ۳۷.۱.۱. گویم R -مدول M_R دارای بعد یکنواخت n (که به صورت $U.\dim M = n$ نمایش داده می‌شود) است هرگاه زیرمدولی از آن که با هر زیرمدول آن اشتراک نابدیهی دارد (زیرمدول اساسی) موجود باشد به طوری که V جمع مستقیم از n زیرمدول یکنواخت باشد. از آن‌جا که I_R به عنوان یک R -مدول راست در نظر گرفته می‌شود، ایده‌آل یکنواخت قابل تعریف است.

قضیه ۳۸.۱.۱. برای هر حلقه نیم‌اول R ، شرایط زیر معادلند:

$$۱. \quad n := u.\dim_R R < \infty$$

۲. t ، تعداد ایده‌آل‌های اول مینیمال R ، متناهی است؛

۳. m ، تعداد پوچ‌سازهای R ، متناهی است؛

۴. R دارای شرط زنجیر صعودی روی ایده‌آل‌های پوچ‌ساز می‌باشد؛

۵. R دارای شرط زنجیر نزولی روی ایده‌آل‌های پوچ‌ساز می‌باشد؛

۶. R دارای شرط زنجیر صعودی روی مقسم‌های صفر می‌باشد؛

۷. R دارای شرط زنجیر نزولی روی مقسم‌های صفر می باشد.

اگر این شرایط برقرار باشند آن‌گاه $n = t$ و $m = 2^t$. در نتیجه $n = t = 1$ اگر و فقط اگر R یک حلقه اول باشد.

اثبات. رجوع شود به ([۱۱.۴۳]، لم ۱۱.۴۳). □

تعریف ۳۹.۱.۱. زیر حلقه $S \subseteq R$ را یک حلقه گوشه‌ای R می‌نامیم اگر زیرگروهی جمعی مانند $C \subseteq R$ وجود داشته باشد به طوری که $R = S \oplus C$ و داشته باشیم $S.C \subseteq C$ و $C.S \subseteq C$. زیرگروه C را یک مکمل حلقه گوشه‌ای S در R می‌نامیم. برای مثال اگر e یک خوتوان مرکزی از R باشد، eRe را حلقه گوشه‌ای از R گوئیم.

تعریف ۴۰.۱.۱. عضو $a \in R$ را مرکزی می‌نامیم هرگاه برای هر $r \in R$ داشته باشیم $ar = ra$. مجموعه عناصر مرکزی حلقه R را با $Z(R)$ نمایش می‌دهیم.

لم ۴۱.۱.۱. برای خودتوان $e \in R$ شرایط زیر معادلند:

$$۱. (1 - e)Re = 0$$

۲. eR ایده‌آلی از R است؛

۳. $R(1 - e)$ ایده‌آلی از R است؛

$$۴. eR(1 - e) = eR(1 - e) \oplus Re \text{ و } R \text{ از } R \text{ است}$$

اثبات. رجوع شود به ([۱۱.۴۳]، لم ۱۱.۴۳). □

تعریف ۴۲.۱.۱. حلقه R را دو منظم گوئیم، هرگاه هر ایده‌آل اصلی (RxR) از R توسط خودتوان مرکزی تولید شود.

گزاره ۴۳.۱.۱. اگر R حلقه دو منظم باشد آن‌گاه هر ایده‌آل اول M از R ماکسیمال است.

اثبات. اگر R دو منظم باشد آن گاه برای هر ایده‌آل M از R ، حلقه R/M دو منظم است [۹]. بنابراین اگر M ایده‌آل اول باشد، R/M حلقه دو منظم اول است. در نتیجه R/M شامل یک ایده‌آل اصلی سره نیست، از آنجا که اگر R/M شامل یک ایده‌آل اصلی سره باشد باید دو ایده‌آل ناصفر داشته باشد که ضرب آنها صفر شود. بنابراین R/M یک حلقه ساده و M ایده‌آل ماکسیمال از R است. \square

تعریف ۴۴.۱.۱. حلقه R را منظم ضعیف راست گوئیم اگر برای هر عضو $x \in R$ ، $x \in xRxR$ باشد. به طور مشابه حلقه منظم ضعیف چپ قابل تعریف است. اگر حلقه R منظم ضعیف راست و چپ باشد منظم ضعیف است.

لم ۴۵.۱.۱. حلقه R کاهشی و منظم ضعیف است اگر و فقط اگر برای هر $x \in R$ ،

$$\text{ann}(x) \oplus RxR = R$$

اثبات. فرض کنیم $\text{ann}(x) \oplus RxR = R$ ، ثابت می‌کنیم R کاهشی و منظم ضعیف است. اگر $x \in \text{ann}(x)$ ، آن‌گاه x به RxR متعلق نیست، در نتیجه داریم $x^2 = 0$ ، نشان می‌دهد $x = 0$. بنابراین R حلقه کاهشی است. به آسانی دیده می‌شود R منظم ضعیف است. برای اثبات عکس، فرض می‌کنیم که R کاهشی و منظم ضعیف است. برای هر $x \in R$ ، عضوی مانند $a \in RxR$ موجود می‌باشد به طوری که $x = xa$ ، که نشان می‌دهد $1 - a \in \text{ann}(x)$ و در نتیجه $\text{ann}(x) + RxR = R$.

حال فرض می‌کنیم $b \in \text{ann}(x) \cap RxR$ ، آن‌گاه داریم $xb = 0$ و از آنجا که $(bRx)^2 = 0$ نتیجه می‌شود $bRx = 0$ و $bRxR = 0$. از طرفی $b \in RxR$ ، در نتیجه $b^2 = 0$ و بنابر کاهشی بودن R ، $b = 0$. از طرفی هر خودتوان از R مرکزی می‌باشد، در نتیجه R جمع مستقیم حلقه‌های $\text{ann}(x)$ و RxR می‌باشد. \square

گزاره ۴۶.۱.۱. در یک حلقه کاهشی منظم ضعیف R ، برای هر ایده‌آل اول P از R ، R/P یک دامنه ساده است.

اثبات. برای هر ایده‌آل اول P از R ، ایده‌آل اول مینیمال Q از R را چنان انتخاب می‌کنیم که

$Q \subseteq P$. از آن جا که R حلقه کاهشی است، R/Q دامنه است. با توجه به منظم ضعیف بودن R ،
 R/Q دامنه ساده می باشد، که نتیجه می دهد $P = Q$. بنابراین R/P دامنه ساده است. \square

تعریف ۴۷.۱.۱. مجموعه یک‌های حلقه R را با $U(R)$ نمایش می دهیم.

قضیه ۴۸.۱.۱. برای حلقه کاهشی R شرایط زیر معادلند:

۱. R حلقه دو منظم است؛

۲. R منظم ضعیف است؛

۳. برای هر ایده آل اول P از R ، $P = \bigcup_{x \in R-P} \text{ann}(x)$ ؛

۴. برای هر $x \in U(R)$ ، R یک حلقه تصویری اصلی راست و $R = RxR$ می باشد.

اثبات. (۱) \Rightarrow (۲) با توجه به لم (؟؟)، اگر R حلقه کاهشی و منظم ضعیف باشد آن گاه $\text{ann}(x) \oplus RxR = R$. از آن جا که همه خودتوان ها در R مرکزی هستند $R = eR \oplus (1-e)R$ ، بنابراین $RxR = R$ توسط خودتوان مرکزی تولید می شود و این نتیجه می دهد R حلقه دو منظم است.
 (۲) \Rightarrow (۳) قرار می دهیم $Q = \bigcup_{x \in R-P} \text{ann}(x)$. با استفاده از گزاره (؟؟)، R/P یک دامنه ساده است، بنابراین $Q \subseteq P$. برای عکس شمول، اگر $x \in P$ ، $a \in RxR \subseteq P$ موجود است به طوری که $x = xa$ که $x(1-a) = 0 \in P$ و این نشان می دهد $1-a \in R-P$ ، در نتیجه $P \subseteq Q$.

برای اثبات سایر روابط رجوع کنید به (؟؟)، قضیه ۶). \square

تذکره ۴۹.۱.۱. حلقه کاهشی R منظم ضعیف است اگر و فقط اگر همه ایده آل های اول از R ماکسیمال باشند. که معادل با عبارت (۳) در قضیه بالا می باشد.

تعریف ۵۰.۱.۱. فرض کنیم R حلقه باشد و $I \neq R$ یک ایده آل باشد. آن گاه I به طور کامل اول است اگر R/I دامنه باشد.

لم ۵۱.۱.۱. فرض کنیم R یک حلقه کاهشی باشد. برای هر عدد صحیح و مثبت n و هر جایگشت $\sigma \in S_n$ ، اگر $x_1 x_2 \cdots x_n = 0$ آن گاه $x_{\sigma(1)} x_{\sigma(2)} \cdots x_{\sigma(n)} = 0$.

اثبات. رجوع کنید به ([۹]، لم ۱.۲). □

لم ۵۲.۱.۱. فرض کنیم R حلقه کاهشی، $X \subset R \setminus 0$ زیر مجموعه ناتهی و $I = R \setminus X$. در این صورت شرایط زیر معادلند:

۱. X زیر نیم گروه ضربی ماکسیمال از $(R \setminus 0)$ می باشد؛

۲. X یک زیر نیم گروه ضربی R است و برای هر $b \in I$ ، عضوی مانند $x \in X$ وجود دارد به طوری که $xb = 0$ ؛

۳. X یک زیر نیم گروه ضربی R است و برای هر $B \subset I$ ، عضوی مانند $x \in X$ چنان موجود است که $xB = 0$ ؛

۴. I یک ایده آل اول مینیمال از R است.

اثبات. $۱ \Rightarrow ۲$. فرض کنیم $b \in I$. اگر $b = 0$ آن گاه برای هر $x \in X$ ، $xb = 0$. در این صورت با فرض $b \in I$ ، $0 \neq b \in I$ ، $T \subset R$ زیر نیم گروه ضربی تولید شده توسط X و b باشد. از ماکسیمال بودن X داریم $0 \in T$. در نتیجه با لم قبل و فرض $b \neq 0$ ، عدد طبیعی k و $x \in X$ چنان موجودند که $(xb)^k = 0$ در نتیجه $xb = 0$.

$۲ \Rightarrow ۳$. فرض کنیم $n \geq 1$ و $B = \{b_1, \dots, b_n\} \subset I$. با توجه به فرض عناصری مانند $x_1, \dots, x_n \in X$ موجودند به طوری که برای $i = 1, \dots, n$ ، $x_i b_i = 0$. از طرفی X زیر نیم گروه ضربی است، لذا $x = x_1 \cdots x_n \in X$. در نتیجه از لم قبل داریم $xB = 0$.

$۳ \Rightarrow ۴$. با انتخاب X از $R \setminus 0$ داریم $0 \in I$. بنابراین $I \neq 0$. حال فرض کنیم $r, s \in I$. بنا به فرض عضوی مانند $x \in X$ موجود است به طوری که $xr = 0$ و $xs = 0$. در نتیجه $x(r-s) = 0$ و با فرض $r-s \in X$ ، از آن جا که X یک زیر نیم گروه ضربی است و $x \in X$ ، $x(r-s) \in X$ و در این صورت $0 \in X$ که با انتخاب X در تناقض است. در نتیجه $r-s \in I$. بنابراین I

یک زیر نیم گروه جمعی از R است. حال اگر $s \in I$ و $r \in R$ باشند، با توجه به فرض $x \in X$ موجود است به طوری که $xs = 0$. در این صورت $xsr = 0$ و از این رو $sr \in I$ و یک ایده آل از I است. حال باید نشان دهیم I یک ایده آل اول است. فرض می کنیم $arb \subseteq I$. با توجه به فرض عضوی مانند $x \in X$ موجود است به طوری که $xab = 0$ ، با توجه به ضربی بودن X نتیجه می شود a یا b باید متعلق به I باشند. در نتیجه I ایده آل اول است. حال اگر P ایده آل اولی از R باشد که $I \subset P$. اگر $r \in I$ ، آنگاه با فرض $x \in X$ موجود است به طوری که $xr = 0$ و با توجه به کاهش بودن R ، $rx = 0$. در نتیجه $(xRr)^2 = 0$ و $(xRr) = 0 \subset P$. از طرفی P ایده آل اول است و $x \in X$ ، $r \in P$ و در نتیجه $I = P$. بنابراین I ایده آل اول مینیمال از R است.

۱ \Rightarrow ۴ فرض کنیم S زیر نیم گروه ضربی از R تولید شده توسط X باشد. اگر $0 \in I$ ، آنگاه عدد صحیح $n \geq 1$ و $x_1, \dots, x_n \in X$ وجود دارند به طوری که $0 = x_1 \cdots x_n \in X$. با فرض n به عنوان کوچکترین عدد صحیح مثبتی که $x_1 \cdots x_n \in X = 0$ می توان دید $0 \notin X$ و در نتیجه $n \geq 2$. از طرفی طبق ایده آل اول بودن I ، عضوی مانند $r \in R$ موجود است به طوری که $x_1 r x_2 \notin I$. حال با توجه به لم قبل $0 = r x_1 \cdots x_n = (x_1 r x_2) x_3 \cdots x_n$. با انتخاب $x_1 r x_2$ به عنوان عضوی از X ، $x x_3 \cdots x_n = 0$ یعنی حاصل ضرب $n-1$ عضو از X برابر صفر می شود که با مینیمال بودن n در تناقض است. بنابراین $0 \in R \setminus S$. حال فرض کنیم $X \subseteq T$ ، که T زیر نیم گروه ماکسیمال $R \setminus 0$ و P یک ایده آل ماکسیمال از R مجزا از T باشد. به وضوح P ایده آل اول از R است و $P \subseteq I$. از طرفی با توجه به مینیمال بودن I داریم $I \subseteq P$ و در نتیجه $P = I$. بنابراین $T \subseteq X$ و X زیر نیم گروه ماکسیمال $R \setminus 0$ است. \square

نتیجه ۵۳.۱.۱. فرض کنیم R حلقه کاهش و I ایده آلی از R باشد و $X = R \setminus I$. آنگاه شرایط زیر معادلند:

۱. I یک ایده آل اول مینیمال از R است؛

۲. I یک ایده آل اول مینیمال از R که به طور کامل اول است؛

۳. X زیر نیم گروه ضربی ماکسیمال از $(R \setminus 0)$ می باشد؛